

Ἐκδόσιμον Κύριον Ζενοφ. Σιδερίδην 200

ροδέ
ΛΟΓΟΣ

Περὶ Ολίχτης Εκπαι-
δεύσεως τοῦ ἔθνους.

ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ.
Ἡ ΑΜΑΛΘΙΑ

Τῆς κατὰ τὸ Νεοχώριον τοῦ
Βαλκανικοῦ Βοσπόρου.

1834

5704

ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΛΟΓΟΣ

Εκφωνηθεὶς εἰς τὴν ἐξέτασιν τῆς ἐν
Νεοχωρίῳ ἀλληλοδιδασκτικῆς σχολῆς

Περὶ ὕλικῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ Ἐθνους.

Πολλὰ παράξενοι ἴσως ἤθελαν φανῆ οἱ
γάμοι τῶν Μολούκων, Ιαπόνων, καὶ Ἰνδῶν, εἰς
τὸν ὅς, τις δὲν γνωρίζει, οὔτε τοὺς νόμους, οὔ-
τε τὴν θρησκείαν, οὔτε τὰς τοπικὰς συνηθείας
τῶν ἔθνων τούτων· καὶ βέβαια, ποῖος δὲν ἤθελε
παραξενευθῆ βλέπων ὅλους μὲν τοὺς πρεφυρι-
σκομένους εἰς τοὺς γάμους τούτους, χαίρον-
τας, εὐθυμοῦντας, καὶ χορεύοντας, μόνους δὲ
τοὺς γονεῖς τῆς νύμφης κατηρεῖς σκυθρωπά-
ζοντας, λυπουμενούς, καὶ κλαίοντας· καὶ
μολονότι τὸ πρᾶγμα ἀπολύτως θεωρούμενον
εἰς τὸν καθένα φαίνεται ἀλλόκοτον, ἀφοῦ ὁ
μὴ ἤθελε μάθῃ τις τὴν αἰτίαν κλαθμοῦ των
δὲν ἤθελεν ἴσως παραξενεύεται πλέον. νόμος
θρησκευτικὸς διορίζει, νὰ καίωνται αἱ γυναῖ

κες ζωνταναί, ὁμοῦ μὲ τὸν ἀποθανόντα ἄνδρά-
 των· ὅθεν καὶ οἱ γονεῖς τῆς νύμφης νομίζοντες
 τὸν γάμον ὡς ἀρῥαβῶνα τραγικοῦ τῆς θυγα-
 τρός των θανάτου, σκυθρωπάζουσι λυποῦν-
 ται καὶ κλαίουσι. Τοιοῦτόν τι παράξενον ἀ-
 κολουθεῖ καὶ εἰς ἐμέ σήμερον, ἔντιμόν μου
 ἀκροατήριον, διότι μεταξὺ τῆς κοινῆς ταύτης
 χαρᾶς, ἥτις εἰς ὅλων τὰ πρόσωπα φαίνεται
 ἐξωγραφισμένη, κατήφεια καὶ λύπη κυριεύει
 μόνον τὴν ἰδικήν μου ψυχὴν· Χαίρουσιν οἱ ἐν-
 τιμότατοι ἔφοροι, διότι φροντίζοντες διὰ τὴν
 ἡθικὴν μεταρρύθμισιν καὶ σπουδὴν τούτων
 τῶν ἡθικῶν υἱῶν τους, ἐλπίζουσι τὴν μετὰ ταῦ-
 τα εὐγνωμοσύνην αὐτῶν, καὶ τὴν ἀθανασία-
 τοῦ ὀνόματος των εἰς τὸν Ἱερόν τῆς Ἰσορίας κα-
 θρέπτειν. ἤδονται οἱ γονεῖς τῶν παίδων, διό-
 τι ἡξιώθησαν νὰ ἔχωσιν εἰς τὴν πατρίδα των
 σχολεῖα δημόσια, εἰς τὰ ὅποια σπουδάζουσιν
 οἱ παῖδες των ἀμισθί, χωρὶς νὰ φροντίσω-
 σιν δι' αὐτοὺς, οὔτε διὰ πλάκας, οὔτε διὰ
 κονδύλια, οὔτε διὰ βιβλία, οὔτε δι' ἄλλα πρὸς
 μά

μάθῃσιν ἀναγκαῖα, ὥς ἔχων τὴν τούτων
 πρόνοιαν ὁ φιλογενὴς καὶ φιλόκαλος κτί-
 τωρ τῆς σχολῆς ταύτης· σκιρτῶσιν ἀπὸ
 χαρὰν οἱ ἄκακοι παῖδες, ἀποβλέποντες εἰς τὸ
 ἱλαρὸν βλέμμα τῶν ἡθικῶν πατέρων τους, καὶ
 περιμένουσι μὲ τρέμουσαν ψυχὴν διὰ νὰ
 δείξωσιν ἔμπροσθεν εἰς αὐτοὺς τοῦ ἐνὸς χρό-
 νου τοὺς κόπους των, διὰ νὰ ἀξιωθῶσι τῶν
 πρὸ πολλοῦ εὐκταίων παρ' αὐτοῖς βραβείων·
 συγχαίρει δὲ μὲ αὐτοὺς σήμερον καὶ αὕτῃ
 ἡ ἄψυχος σχολή, ἐξεφανωμένη μὲ δάφνας,
 ὥς ἀπὸ τὴν χαρὰν τῆς αἰσθάνεται κλόνον τὸ
 ἱερὸν αὐτῆς ἔδαφος· μόνος δ' ἐγὼ βυθισμέ-
 νος εἰς βαθυτάτην λύπην σκυθρωπάζω, εὐθύς
 ὅτε συλλογισθῶ, ὅτι σημερον μέλλω νὰ δώ-
 σω λόγον, ἔμπροσθεν εἰς σοφοὺς διδασκά-
 λους, εἰς τοὺς γονεῖς τῶν παίδων, καὶ εἰς
 τοὺς ἐντιμοτάτους ἐφόρους, διὰ τε τὸν φω-
 τισμὸν καὶ τὴν ἡθικὴν μεταρρύθμισιν ἐκα-
 τὸν καὶ ἐπέκεινα ψυχῶν κρεμασμένων ἤδη
 εἰς τὸν λαιμὸν μου· τολμῶ λοιπον νὰ πα-
 ρα.

ρακαλέσω, τὸ ἐντιμὸν μου τοῦτο ἀκροατή-
ριον, ἐπειδὴ μέλλετε νὰ γενῆτε καὶ ἀδέ-
καστοι κριταί μου, νὰ δώσητε πρῶτον ὀλί-
γην προσοχὴν εἰς τὴν ὑποίαν μέλλω νὰ δι-
ηγηθῶ συνέχειαν τῶν πρακτικῶν, τῆς σχο-
λῆς ταύτης καὶ λαβόντες ἐκ τούτου ἀρκε-
τάς ἰδέας, περὶ τῆς προόδου αὐτῆς, νὰ κά-
μητε ἀσφαλεσέρας τὰς περὶ ταύτης παρα-
τηρήσεις σας, καὶ ν' ἀποφασίσητε ἀφιλο-
προσώπως, ὅ, τι σᾶς ὑπαγορεύσει ὁ ὀρθὸς
λόγος ἢ ἱερὰ συνείδησίς σας, καὶ οἱ σήμε-
ρον ἐορταζόμενοι τῆς οἰκουμένης Διδάσκαλοι.

Εἶναι ἤδη δύο χρόνοι πλήρεις ἀπὸ τὰν
καιρὸν καθ' ὃν ἡ σχολὴ αὕτη ἔβαλεν εἰς ἐν-
έργειαν τὰς ἐργασίας της, καὶ μολονότι ἡ
ἐναρξίς τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς, λογίζεται ἀπὸ
τὴν ἀρχὴν τοῦ Σεπτεμβρίου τοῦ 1831 ἔ-
τους, βασκανὸς τύχη ὅμως διέκαψε τὴν σει-
ρὰν τῶν ἐργασιῶν της τέσσαρας ὁλοκληροῦς
μῆνας, ἐξ αἰτίας τῆς ἐπισυμβάσης πανώλης·
διὸ ἐτελειώθη τὸ πρῶτον ἔτος, ὅχι πλεον
κατὰ τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1832, ἀλλὰ
περὶ

περὶ τὰ τέλη Ιαννουαρίου, τοῦ παρελθόντος
 ἔτους τοῦ 1833, καθὼς καὶ ἤδη ἔλαβε
 τέλος τὸ δεύτερον, κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν
 τοῦ ἤδη ἀρξαμένου 1834. Ἀλλ' ἐν τούτῳ
 τῷ διαστήματι, τί σοχάζεσθε τάχα, ὡς ἐν-
 τιμόν μου ἀκροατήριον, ὅτι δὲν συνέβησαν.
 ἡ σχολὴ τὴν ὑποίαν ἤδη βλέπετε ἦτον ἀ-
 χυρὼν, καὶ κατασκευαζομένη κατὰ μι-
 κρόν, μάλιστα εἰς ὀκτάμηνον διάστημα ἦλθεν εἰς
 ταύτην τὴν κατάστασιν· καὶ τοῦτο διότι οἱ
 σκοποὶ τοῦ συστήσαντος ἦτο μεγάλοι, καὶ
 ἐσκόπευε νὰ οἰκοδομήσῃ ἐκ νέου σχολὴν,
 μᾶλλον εὐρύχωρον καὶ ἐκτεταμένην, ἀλλ-
 ἐζήτει καὶ σύντροφον, διὰ νὰ τὸν ἔχῃ αὐ-
 τόπτην μάρτυρα τῶν ἀγώνων του, καὶ συμ-
 βοηθὸν εἰς τὰς προσπάθειάς του· πλὴν ὅ-
 χι μόνον, δὲν ἐφάνη κανεὶς αὐτόκλητος,
 ἀλλὰ μάλιστα (τίς ἤθελε τὸ πεισεῦσαι) πολ-
 λοὶ ἐκηρύχθησαν καὶ ἐχθροὶ τοῦ ἀσπονδοῦ,
 ἐν ταυτῷ καὶ πικρότατοι κατήγοροι τῆς scho-
 λῆς ταύτης, πᾶσχοντες νὰ ἀμαυρώσωσι, καὶ
 νὰ ματαιώσωσι καθὲ καλὸν τὸ ὅποιον ἔπα-

σχε

σχε νὰ κάμῃ εἰς τὴν πατρίδα ταύτην. Καὶ
 διατὶ; Διότι δὲν ὑπέφερον νὰ ἀκούωσιν, ὅ-
 λους τοὺς τιμίους πατριώτας, ὅλους τοὺς
 εὐασθήτους ἄνδρας, ὅλους τοὺς φιλοκάλους
 ἐνυρίτας, εὐγνωμονοῦντας εἰς τὸν κτίτωρα
 τῆς σχολῆς ταύτης. Τοιοῦτος εἶναι ἀδελ-
 φοὶ ὁ τρισκατάρατος φθόνος, ὅς τις ἀφου
 κατὰμικρὸν καὶ ἀναιπεςθήτως λάβῃ χώραν
 εἰς τὴν ψυχὴν καίνενός, τὸν κάμνει νὰ μὴν
 φροντίζει πλέον διὰ τὰ ἀληθηνά του συμφέ-
 ροντα, νὰ κατατρέχῃ καὶ αὐτὰ τὰ ἴδια του
 τέκνα, καὶ νὰ εὐχαριστεῖται εἰς τὸ νὰ κα-
 κοπάθῃ καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος, μόνον νὰ ἴδῃ
 δεινοπαθοῦντα, ἐκεῖνον τὸν ὑποῖον μισεῖ,
 κατατρέχει, καὶ καταδιώκει ἀπὸ φθόνου.
 Φθόνος γὰρ οὐκ οἶδε προτιμᾶν τὸ συμφέρον.

Τοιουτοτρόπως λοιπὸν πολεμουμένη κάθε
 ἀπ' ἀγαθῶ προσπάθησίς του, καὶ μὴν αντ-
 ἔχων μόνος εἰς τὰς τόσας ἀντενεργείας, ἐ-
 προσκάλεσε καὶ ἄλλους συνεργάτας, καὶ
 συμβουητοὺς τῶν ἀγώνων του, τοὺς ἐντιμωτά-
 τους

τους κυρίους, Σταυράκην Ογουρλοῦν, καὶ
 Α : Ζαμπακύν ἐξ ὧν ὁ ἐντιμώτατος κύ-
 ριος Σταυράκης Ογουρλοῦς, ἅμα ὅτε παρ-
 εδέχθη τὴν φροντίδα τῆς ἐφορίας δὲν ἔλει-
 ψεν, ὅχι μόνον νὰ ἐνδυναμώσῃ τὴν ἕως τό-
 τε ἀποκαμωμένην ἀπὸ τῆς ἀντενεργείας ψυ-
 χὴν τοῦ καλοῦ συντρόφου του, ἀλλ' ἤνοιξε
 καὶ νέον σάδιον ἀγώνων, καὶ ἄλλας νέας
 ἐνδόξους ἐπιχειρήσεις, διότι παρκτηρήσας
 μὲ φιλικὸν βλέμμα τὴν παλαιάν του μη-
 τέρα, καὶ τροφόν, τὴν ἐνταῦθα ἑλληνικὴν
 σχολήν, καὶ ἰδὼν τὰς δυνάμεις τῆς μηδε-
 νισμένης, τὸ κάλλος τῆς ἐσθεσμένου, τὴν
 μορφήν τῆς ἠφανισμένης, καὶ σχεδὸν τὸν
 θάνατον εἰς τὸ πρόσωπον αὐτῆς ἐζωγραφι-
 σμένον, ἐνθυμηθῇ ὅτι ἡ σχολὴ αὕτη ἦτο
 τὸ πάλαι ἐνδοξος, λαμπρά, καὶ περίφημος
 πανταχοῦ, καὶ μαλιστα ὅτι ἔσχεν ἀρχιδι-
 δασκάλον αὐτῆς, τὸν κλεινὸν Σχμουῆλον.
 ἐνθυμήθη, ὅτι ἡ σχολὴ αὕτη εὐηργετησε
 πολλοὺς ἐνορίτας, καὶ ξένους, ἐνθυμηθῇ τέ-
 λος ὅτι καὶ ὁ ἴδιος χρεωθεῖ εἰς αὐτὴν τὰς
 ὁποῖ

ὁποίας ἤδη πλουτεῖ γνῶσεις, ὅθεν ἐνδυθέν-
 τες μετὰ τοῦ καλοῦ συντρόφου του τὴν καρ-
 τερίαν, ἐνῶ ἐπεχείρησαν νὰ βάλλωσιν ἔμ-
 πλασρα εἰς τὰς πληγὰς της, ἐνῶ ἤτοίμα-
 ζον ἱαματικά βότανα πρὸς ἀναλαβὴν τῆς
 προτέρας της κατασάσεως, ἰδοὺ πάλιν ὁ
 τρισκατάρατος φθόνος, ὅς, τις πρὸς ὥραν
 ὢν κεκρυμένος, παρρήσιάζεται ὑπὸ τὴν μορ-
 φὴν τοῦ ἐντίμου, ἐρεθίζει καὶ ἀποπλανᾷ τοὺς
 ἀπλαισέρους, καὶ πιάσχει νὰ δέσῃ πάλιν τὴν
 σχολὴν ἐκείνην μετὰ τὰς προτέρας ἀλύσεις
 της, εἰς τρόπον ὅμως τοιοῦτον, ὥστε νὰ κα-
 ταντήσωσιν ἄλυτοι διὰ πολλοὺς χρόνους· ἀλ-
 λά χεὶρ ἀρρώγος ματαιώσασα τοὺς ὀλεθρί-
 ους αὐτοῦ σκοποὺς, χαρίζει τὸ σέμμα τοῦ
 ἀριστεύος εἰς τὴν εἰλικρίνειαν· ὁ δὲ φθόνος
 παραλαβὼν τὰς ἀλύσεις, καὶ τὰς πέδας εἰς
 τὸν οἶκον του, καιροφυλαττεῖ ἕως τὴν σή-
 μερον νὰ τὴν κατασπαράξῃ· προχθὲς παίδιον
 τῆς ἐνταῦθα σχολῆς μέλλον νὰ ἐξυμνήσῃ
 εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ ἁγίου Νικολάου τὴν
 γέννησιν τοῦ Σωτῆρος, νὰ ἐπαινέσῃ τὴν
 προσ

προσπάθῃσιν τῶν ἐκεῖ τῆς ἐκκλησίας ἐφ-
 ὄρων, νὰ προσφέρῃ εὐκτηρίους ἱκεσίας πρὸς
 θεὸν ὑπὲρ τοῦ Κραταιοτάτου ἡμῶν ἀνακτος,
 ὑπὲρ οὗ καὶ νῦν ὑψοῦντες χεῖρας πρὸς θε-
 ὸν, εὐχόμεθα ὑπὲρ τῆς υἰείας, καὶ μακρο-
 ημερεύσεως αὐτοῦ· εὐθύς, λέγω, ὅτε ἐννό-
 ησε τοῦτο ὁ φθύνος, δὲν ὑπέφερε ν' ἀκούσῃ
 οὔτε τοὺς ἰδίους ἐπαίνους, διὰ νὰ μὴν ἐκ-
 φωνηθῶσιν ἀπὸ σώμα παιδίου τῆς σχολῆς,
 ταύτης, ὑπὲρ τοῦ Κραταιοτάτου ἡμῶν ἀνακτος
 καὶ τῆς Παναγιώτητός του, ἄδολοι καὶ εἰ-
 λικρινεῖς εὐχαί, ὅχι μόνον δὲν ἄρῃσε τὸ παι-
 δίον νὰ ἐκφωνήσῃ τι ἐπ' ἐκκλησίας, ἀλλὰ
 καὶ κατ' ἐμοῦ ἀπειρα ἐπεσώρευσε, φωνάζων
 παρρησία ἔμπροσθεν τοῦ λαιῦ, παρευρε-
 θέντος κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν εἰς τὴν ἐρη-
 τήν. Καὶ διατί; Διότι δὲν ὑποφέρει, λέ-
 γει, νὰ ἴδῃ μαθητὴν τῆς σχολῆς ταύτης
 προοδεύοντα, ὅχι ἐνορίτην του, ἀλλ' ἂν ᾔναι
 καὶ ἴδιος υἱός του· παρασιωπῶ δὲ πρὸς τοὺς
 τῶν πατέρων καθημερινῶς ἀποπλανῶν τοὺς
 παρακινεῖ εἰς τὸ νὰ ἀποσυρῶσι τοὺς παῖδάς
 των

των ἀπὸ τὸ σχολεῖον, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ πολλοὶ, ἐννοήσαντες τὸν δόλον πάλιν τὰ ἐπιστρέφουσι καὶ τοῦτο διὰ νὰ ἐμποδισθῇ ἀμφοτέρων τῶν σχολείων ἡ πρόοδος. Ἀλλὰ τοιοῦτος εἶναι ὁ φθόνος ἀδελφοί! Ἐπειδὴ δὲ τὸ μόνον ἀντικείμενον τῶν σκέψεών σας ἐντιμότεροι ἔφοροι εἶναι ὁ τῶν παιδων φωτισμός καὶ ἐκπαίδευσις· ὅς ἐπαναστρέψωμεν τὸν λόγον, εἰς τὸ περὶ ὀλικῆς μεταδόσεως τῶν φώτων εἰς τὸ ἔθνος μας σχέδιον, παρυσίζοντες κατὰ τὸ δυνατόν, ποῖα τὰ πρὸς φωτισμὸν κατάλληλα μαθήματα, καὶ ὅς ἀφίσωμεν τοὺς φθονεροὺς κατασπαραττομένους καθ' ἑαυτοὺς, καὶ τοὺς ὁποίους ἀντὶ νὰ τοὺς μεμφθῶμεν διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς κακίας των, ὅς παρακαλέσωμεν τὸν Σωτῆρα Ἰησοῦν καὶ τοὺς σήμερον ἐορταζομένους τῆς οἰκουμένης Διδασκαλους, διὰ νὰ τοὺς μαλάρωσι τὴν ἀπὸ λίθου σκληροτέραν ψυχὴν των, διὰ νὰ μὴν ἀπαθανατίσωσι τὸ ὄνομά των, καὶ τὸ ὄνομα τῆς οἰκογενείας των, ὡς ἐζητήσῃ νὰ τὸ ἀπαθανατίσῃ, καὶ βασιλεύς τις τῆς

τῆς Ἀσίας, κατακαύσας, τὸ ἐν ἀπὸ τὰ ἑπτα
 θαύματα τοῦ κόσμου, τὸν περίφημον ἐκεῖ-
 νον ναὸν τῆς Εφεσίας Ἀρτέμιδος· δὲν λέ-
 γω ὡς ὁ Νέρων, ἢ ὡς ὁ Δομετιανὸς, ἢ καὶ
 ὡς ὁ προδύτης Ιούδας.

Κάθε ἄνθρωπος ἔχει φυσικὴν κλίσιν εἰς
 τὸ νὰ συλλογίζεται, καὶ εἰς τὸ νὰ μαν-
 θάνῃ, ἀπὸ τῆς πρώτης του γεννήσεως· ἐ-
 ἂν δὲ ἡ κλίσις του αὕτη πρὸς τὸ μανθά-
 νειν πολλαπλασιασθῇ διὰ τῆς καλῆς ἀγω-
 γῆς καὶ μετὰ λόγου διδασκαλίας, τότε ὁ
 ἄνθρωπος γίνεται κάτοχος παντοδαπῶν γνώ-
 σεων, καὶ δεξιότητων, ἀποκαθίσταται τὸ πνεύ-
 μα του εὐφυές, εὐκίνητον, καὶ ἀντιληπτικόν,
 καὶ προμηθεύει εἰς ἑαυτὸν ὅλα τ' ἀναγκαῖα
 βοηθήματα, ὅσα συντείνουσιν εἰς τὴν ἀνα-
 λόγως μὲ τοὺς βιωτικούς αὐτοῦ τρόπους ду-
 νατην εὐδαιμονίαν.

Ἐκ τοῦ ἐναντίου δὲ ἂν ἡ φυσικὴ αὕτη τοῦ
 ἀνθρώπου κλίσις ἀφεθῇ εἰς τὴν πρόνοιαν τῆς
 φύσεως, καὶ εἰς τὴν μίμησιν, τότε αἱ γνώ-
 σεις τοῦ ἀνθρώπου γίνονται ἐπιπόλαιοι, καὶ

περι

περιορισμέναι μόνον εἰς αἰσθητὰ πράγματα-
τα τὸ πνεῦμα ἀποκαθίσταται ἀδέξιον, καὶ μό-
λις δυνάμενον νὰ προμηθεύῃ τ' ἀναγκαστὰ
βιωτήματα, ὅσα ἡ ἀνάγκη μόνη τὸν ὑπ-
αγορεύει.

Ἐκ ταύτης λοιπὸν τῆς διπλῆς συμμορφώ-
σεως τοῦ ἀνθρώπου, τὸ ἀνθρώπινον γένος δι-
αιρεῖται εἰς δύο γενικάς κλάσεις, εἰς βαρ-
βάρους, καὶ πολιτισμένους. καὶ εἰς μὲν τὴν
κλάσιν τῶν βαρβάρων ἀνάγονται, ἔχει μόν-
ον οἱ ἄγριοι, ἀνθρωποφάγοι, πλανῆται, καὶ
νεμάδες, ἀλλὰ καὶ ὅσοι κατοικοῦντες τὰς
πόλεις, ἀγνοοῦσι τὰ πλέον ἀπλά ἠθικὰ ἀ-
ξιώματα, εἶναι ἐμπαθεῖς εἰς ἄκρον, ἀχα-
λίνονται κατὰ τὰ πάθη, εὐμετάβλητοι, ἔκ-
δοτοι εἰς τὰς ἡδονάς, ταχυκίνητοι εἰς ἐκ-
δίκησιν, εἰς ὀργήν, καὶ ἔβρεις, δεισιδαί-
μονες, ἀναίσθητοι εἰς κάθε καλόν, καὶ ἐκ-
τελοῦντες κάθε των ἐργασίαν, κατ' ἀρέσκει-
αν καὶ ἐκ συνηθείας μόνον.

Ἀλλ' ὅταν ὁ ἄνθρωπος γυμνασθῇ τὴν τέ-
χνην τοῦ γράφειν, καὶ ἀναγινώσκειν, τότε ᾗ
ἀρ

ἄρχεται ναὶ ἐξέρχεται ἀπὸ τὴν κλάσιν τῶν
 βαρβάρων, καὶ ναὶ ὁδεύῃ τὸν τοῦ πολιτισμοῦ
 δρόμον, διότι ἀποκαθιστᾷ βεβχίας τὰς γνώ-
 σεις του, μὲ τὸ μέσον τῆς ἀναγνώσεως, καὶ
 γραφῆς. καλλωπίζει καὶ πλουτίζει τὴν γλώσ-
 σαν του μὲ τὴν σπουδὴν τῆς γραμματικῆς.
 ἀκολουθεῖ τοὺς ἐγγράφους νόμους καὶ τὰς βι-
 ωτικὰς διαταγὰς, καὶ ἐκτελεῖ τὰς ὑποθέσεις
 του, κατὰ τὰ ὀρθὰ ἀξιώματα, ἀλλὰ μό-
 λα ταῦτα δὲν παύει ἀκόμη ἀπὸ τοῦ ναὶ δια-
 σώζῃ εἰσέτι καὶ λείψανα τῆς βαρβάρτητος,
 διὰ τοῦτο, λέγουσιν, ὅτι ὁ πολιτισμὸς ὑπ-
 ἄρχει μία τις κλίμαξ, εἰς τῆς ὁποίας τὰς
 διαφόρους βαθμίδας, ἀναβαίνουνσι καὶ κατα-
 βαίνουνσι τὰ ἔθνη, ἀναλόγως μὲ τὴν συμ-
 μόρφωσιν τῶν ψυχικῶν αὐτῶν δυνάμεων.

Τὰ δὲ Εὐρωπαϊὰ ἔθνη, ἐπειδὴ φαίνονται
 σήμερον ὅτι πατοῦσι τὴν ἀνωτέραν τοῦ πο-
 λιτισμοῦ βαθμίδα, ἐκλαμβάνονται ὡς κα-
 νὼν τοῦ πολιτισμοῦ τῶν ἐπιλοίπων ἐθνῶν,
 ἂν καὶ ἔφθασαν εἰς ταυτὴν τοῦ πολιτισμοῦ
 βαθμίδα, παραλαβόντες τὰ φῶτα ἐκ τῶν ἡ-

μετ

μετέρων προγόνων · κάθε ἔθνος δὲ τὸ ὑποῦ-
 ον σπουδάζει τὰς ἐπιστήμας, σπεύδει νὰ τε-
 λειοποιήσῃ τὰς μηχανικὰς τέχνας, διὰ γνώ-
 σεων καὶ ἐφευρέσεων, βοηθούμενον καὶ ἀπὸ
 τὰς ἐφευρέσεις ἄλλων ἐθνῶν, ἔχει συζημέ-
 να σπουδαστήρια ἀφορῶντα εἰς τὴν ἑκτασιν
 παντοδαπῶν γνώσεων καὶ ἔξων, καὶ εἰς τὴν
 κοινὴν εὐδαιμονίαν ἐκεῖνο τὸ ἔθνος, ὥντως
 ὁδεύει τὸν ἀληθῆ τοῦ πολιτισμοῦ δρόμον.
 Ἀν καὶ ὁ ἀληθὴς ἐξευγενισμὸς ἔθνους τινος,
 δὲν εἶναι δυνατόν ν' κατορθωθῇ, οὔτε μόνον
 διὰ τῆς τελειοποιήσεως τῶν μηχανικῶν τε-
 χνῶν, οὔτε μόνον διὰ τῆς σπουδῆς τῶν ἐ-
 πιστημῶν, χωρὶς τὴν φροντίδα τῆς μετα-
 δόσεως τῶν ἀναγκαίων γνώσεων, γενικῶς εἰς
 ὅλους, τοὺς πολίτας, ἀναλόγως ὅμως με-
 τοὺς βιωτικούς τρόπους ἐκάστου.

Διὰ τοῦτο εἰς τοὺς παρελθόντας χρόνους
 ἄνδρες φιλόκαλοι καὶ φιλόμουσι ὁμογενεῖς,
 ὑποῖοι καὶ οἱ ἀθάνατοι Ζωσιμάδες, βλέπον-
 τες τὴν κατάστασιν τοῦ ἔθνους των, καὶ λα-
 βόντες ὡς κανόνα τὸν ὅρον τοῦτον, ἐτύπω-

σαν

σαν παντοδαπά ἐπιστημονικά καὶ ἠθικά συγ-
γράμματα, διανέμοντες αὐτὰ δωρεάν εἰς
τὰ σχολεῖα διὰ, κοινὴν τῶν εἰς τὰς ἐπιστήμας
γνώσεων, σπουδὴν, τῶν ὁμογενῶν τους, φι-
λοτιμούμενοι εἰς τὸ νὰ μεταδοθῶσι τὰ φῶ-
τα, γενικῶς εἰς ὅλον τὸ ἔθνος. ἐπὶ τῷ αὐ-
τῷ σκοπῷ δὲ ἐσυστήθησαν, τὰ ἐν Ἰωαννίσις
μαθηματικά σχολεῖα, τὰ ἐν Σμύρνῃ, τὰ
ἐν Χίῳ, τὰ ἐν Κυδωνίαις, καὶ ἐκ τῶν ὁ-
ποίων μολονότι ἐξῆλθον ἄνδρες ἄξιοι τοῦ
νόματος τοῦ Ἑλλήνος, δὲν ἐκατορθώθη ὁ-
μως τοῦ νὰ μεταδοθῶσι τὰ φῶτα εἰς ὅλον
τὸ ἔθνος, ἀναλόγως μὲ τοὺς βιωτικούς τρό-
πους ἐκάστου. εἰάν δὲ ἐρωτήσῃ τις τὴν αἰ-
τίαν; ἀπεκρίνομαι ὅτι, ἦτο δύσκολος, πολ-
λὰ δύσκολος ἢ μετὰδωσις τῶν φώτων, εἰς
ὅλον τὸ ἔθνος, εἰς αὐτοὺς τοὺς χρόνους, διὰ
τοὺς ἐφεξῆς λόγους. Καὶ πρῶτον διὰ νὰ
μάθῃ τις ἀπὸ τοὺς παλαιοὺς τῶν ὁμογενῶν μό-
νον νὰ ἀναγινώσκῃ ἀρχόμενος ἀπὸ τὴν φυλ-
λάδα, ὀκτώηχον, κ.λ.π. ἐχρειάζοντο του-
λάχιστον τρεῖς χρόνοι. χωρὶς δὲ τὴν ἑξίς

τοῦ

τοῦ γράφειν, ἐπειδὴ καὶ ἡ ἀνάγνωσις ἦτο
 νεκρά, ἐχρειάζοντο καὶ διὰ τὴν γραφὴν του-
 λάχιστον εἰς χρόνος μετὰ δὲ τοῦτο εἶποντο
 αἱ ἀρχιειδεῖς τῆς γραμματικῆς γνώσεις καὶ
 τῆς ὑποίας ἡ ἕξις μὴν οὕσα τόσον εὐκόλος,
 ἀπαιτοῦσε πόνου πολλοῦ καὶ χρόνου μακροῦ·
 οἱ δ' Ἕλληνες εἶναι πτωχοὶ, καὶ δὲν τοὺς
 ἐπέτρεπον τὰ συμφέροντά των, ὥστε νὰ χρο-
 νοτρίβωσιν οἱ παῖδες των εἰς τὰ σχολεῖα πολ-
 λούς χρόνους· διὸ ἦτον ἀναγκασμένοι νὰ
 ἀποσύρῳσιν αὐτοὺς ἄωρα, χωρὶς νὰ τοὺς
 ἀφήσωσι νὰ φωτισθῶσιν ἀναλόγως μετὰ τοὺς
 ὑποίους ἐμελλον νὰ ἐπαγγελθῶσι βιωτικούς
 τρόπους· ὥστε τὸ ἔθνος μας, διέτρεχε κίν-
 δυνον τοῦ νὰ διαμένη ἀείποτε, εἰς τὴν με-
 ταξὺ τῆς βαρβαρότητος καὶ πολιτισμοῦ βαθ-
 μίδα, ἐὰν ὁ ὑψιστος δημιουργὸς δὲν ἐπε-
 χορήγει εἰς τὸ ἔθνος μας μέθοδον ἐπαγγελ-
 λομένην νὰ διδάξῃ ταυτοχρόνως εἰς τοὺς
 παῖδας τὴν τε ἀνάγνωσιν γραφὴν Ἀριθμη-
 τικὴν καὶ Γραμματικὴν, καὶ νὰ τοὺς ὁ-
 σῇ ιδέαν τῆς τε Ἰχνογραφίας, Χρονολογί-
 ας

ας, καὶ Γεωγραφίας, εἰς τόσον καιροῦ διάστημα, ὅσον μόλις ἠδύνατο πρότερον νὰ γυμνασθῇ εἰς μόνην τὴν ἀνάγνωσιν, καὶ τοῦτο μάλιστα ἀνεξόδως σχεδόν. ὅτι δὲ δὲν λέγω ὑπερβολάς, ἴσως αὐτὰ τὰ πράγματα τὸ ἀποδείξουσιν.

Εάν λοιπὸν εἰς αὐτὸν τὸν τρόπον, καὶ εἰς βραχὺ διάστημα προδιατεθειμένοι ὄντες οἱ παῖδες, ἂν καὶ ἄωρα ἀποσυρθῶσιν ἀπὸ τὰ σχολεῖα, φαίνονται ἴσως ἔτι ἐξέρχονται ἐκ τῆς κλάσεως τῆς βαρβαρότητος, καὶ δίδουσιν ἴσως ἐλπίδα τοῦ ὀλικοῦ ἐξευγενισμοῦ τοῦ ἔθνους.

Ὅσον δὲ διὰ τοὺς πολίτας ἐκείνους, τῶν ὁποίων τὰ ἐπαγγέλματα ἀπαιτοῦσι πλεονέτερας γνώσεις, παρὰ τὰ τῆς κοινῆς προπαιδείας μαθήματα, δι' αὐτοὺς πρέπει νὰ προετοιμάζωνται σχολεῖα ἀνωτέρου βιβλιοῦ, εἰς τὰ ὅποια νὰ διδάσκωνται τὰς ἐπιστήμας, τὴν μὲ φιλοσοφικὸν ὅημα θεωρίαν τῆς φυσικῆς καὶ τῶν ὕψων, τὰς ὥραίαις τέχνας, καὶ λοιπὰ ὅσα πρὸς ἐξευγενισμόν αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

θρῶ

θρώπου συντείνουσι, καὶ τότε ἀληθῶς ἡμπορεῖ νὰ καυχηθῇ τὸ ἔθνος ἐκεῖνο, ὅτι ὁδεύει τὸν τοῦ πολιτισμοῦ δρόμον.

Εἰς τὴν Εὐρώπην, διὰ τὰ τοιαῦτα μαθήματα, ἔχουσι διάφορα σχολεῖα, ἔχουσι τὰ Γυμνάσια, καὶ Λύκεια, τὰ Πανεπιστήμια, τὰς ἐπιστημονικὰς Ακαδημίας, τὰ σχολεῖα τῶν ὠραίων τεχνῶν κ. τ. λ. Ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ἡ παροῦσά μας κατάστασις δὲν μᾶς ἐπιτρέπει τὴν σύστασιν τοιούτων ὠφελιμοτάτων καὶ ἀναγκαιοτάτων εἰς τὴν ἀνθρωπότητα καταστημάτων, τοῦλάχιστον δὲν πρέπει νὰ παραμελῶνται ἀπὸ τὰ σχολεῖά μας ἢ τῶν ἐπιστημῶν παράδοσις, διότι ἀφ' ὅπου ἐλλείπουσιν αἱ ἐπιστῆμαι, ἐκεῖ καὶ οἱ ἄνθρωποι εἶναι ἀπαιδαγώγητοι· διὰ τοῦτο καὶ ὁ σοφὸς Ξενοκράτης ὠνόμαζε τὰ μαθηματικὰ “λαβὰς τῆς φιλοσοφίας,” καὶ ὁ Πλάτων ἐπέγραψεν εἰς τὴν θύραν τῆς Ακαδημίας του, “Μηδεὶς ἀγεωμέτρητος εἰσίτω.”

Αφίνων δὲ κατὰ μέρος, ὅσα περὶ τούτου ὠμίλησαν πάμπολλοι σοφοί, ἀρκοῦμαι μόνον

νον

νον ὃ ἀναφέρω ὀλίγα τινα, ἐκ τῶν ὅτων, περὶ τῆς ὠφελείας τῶν μαθηματικῶν ἐπιστημῶν ὠμίλησεν ὁ σοφὸς Βενιαμὴν. “ Μόνα, λέγει, τὰ μαθηματικά, καὶ οὔτε ἡ Ρητορικὴ, οὔτε ἡ Παιητικὴ, οὔτε ἄλλο τι, μετὰ τῆς πείρας ἄγουσι τὸ φῶς, εἰς τὴν ἔρευναν τῶν μυστηρίων τῆς φύσεως. Ἀρχί- ρεσον τὰ μαθηματικά ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ θέλεις ἰδεῖ τὸν ἄνθρωπον ἐρπύζοντα ἐπὶ τῆς γῆς, χωρὶς νὰ δυνηθῇ νὰ ὑψωθῇ ἀπὸ τῆς γηίνης ἐπιφανείας, οὔτε νὰ ἐξέλθῃ ἐκ τῆς πατρίδος αὐτοῦ. ”

Ἀλλ’ ὕστερον ἀφ’ ὅλα ταῦτα, καθένος βλέπει προφανέστατα ὅτι, τὸ θέατρον τοῦτο τῶν τόσων τῆς φύσεως ἀντικειμένων τῶν προτ- θαλλόντων εἰς τὰς ἡμετέρας αἰσθήτεις εἶναι οὐδὲν ἄλλο, εἰμὴ σώματα πολυειδῆ εἰς διά- φορα σχήματα, ἄλλα βαρέα, καὶ ἄλλα ἐ- λαφρά, ἄλλα κινητὰ, καὶ ἄλλα σύνθετα. ὥςε δια νὰ καυχηθῇ τις ὅτι ἐγεννήθη εἰς τὸν κόσμον, καὶ ἐθεώρητε τὴν φύσιν ὡς ἄνθρω- πος, πρέπει νὰ σπουδάσῃ τὰς ἐπιστήμας.

Εκ,

Εάν δὲ ἐρωτήσῃ τις! Καὶ τί μαθήματα
ἐσπούδαζον ἄχρι τοῦδε οἱ νέοι μας; Αφί-
νω νὰ δώσῃ τὴν ἀπόκρισιν ταύτην, Γάλλος
τις τοῦ αἵωνος τούτου, ὅστις λέγει. Οἱ Ἑλλη-
νες ἀπὸ τὸν καιρὸν τῆς πτώσεώς των καὶ
σχεδὸν οἱ πλείότεροι ἕως τὴν σήμερον, ἄλ-
λο μάθημα δὲν σπουδάζουσιν εἰς τὰ σχο-
λεῖά των, εἰμὴ μόνον γραμματικά· τὸ νό-
σιμον ἔρως εἶναι, ὅτι καυχόμενοι, ὡς ἀ-
πόγονοι τῶν Ομηρῶν καὶ Δημοσθενῶν, καὶ
ὅτι ἀπὸ τοὺς προγόνους αὐτῶν παρέλαβεν ἡ
Εὐρώπη τὰ φῶτα καὶ τὰς ἐπιστήμας, (κατὰ
τὸ ὑποῖον καὶ δὲν ψεύδονται) αὐτοὶ δὲν φρον-
τίζουσι ν' ἀνακαλέσωσι τὰ φῶτα καὶ τὰς ἐ-
πιστήμας εἰς τὴν πατρίαν των Ἑστίαν· ἀλ-
λ' ἐξέρχονται ἐκ τῶν σχολείων των, φορτω-
μένοι μόνον μὲ λέξεις, καὶ μὲ οἵησιν ὕσιν
δέλεις, φέρντες τὸν τίτλον Σοφολογιώ-
τατοι· καὶ δοκοῦντες παρ' ὄχλῳ μουσικώ-
τεροι εἶναι. „Οἱ τοιοῦτοι λόγοι βέβαια εἶναι
δι' ἡμᾶς σκληροί, κατὰ τὸ φαινόμενον· καὶ
ἂν δὲν ἦτον ὁ λόγος περὶ τῆς ὀλικῆς ἐκ-
παι

παιδεύσεως τοῦ ἔθνους · ἡδύνατό τις γὰρ δεί-
 ξη ὅτι οἱ Ἕλληνες πρὸ πολλοῦ γνωρίσαν-
 τες τὴν ἀνάγκην τῶν ἐπισημῶν καὶ φιλοτι-
 μοίμενοι τὴν ἀνάκτησιν τῶν πατρῶων φώ-
 των, ἀφίνουσι τὴν φίλην πατρίδα των, καὶ
 τρέχουσιν εἰς ξένους τόπους ἐπ' αὐτῷ τοί-
 τῳ · κρίνοντες ὅμως ἀναγκαιοτάτην πρῶτον
 τὴν σπουδὴν τῆς προγονικῆς των γλώσσης, καὶ
 ἐξοδεύοντες πρότερον, ἐξ αἰτίας τῆς παλαι-
 ᾶς ἀμεθοδίας, χρόνους πολλοὺς εἰς τοῦτο,
 πρεβαινύσης τῆς ἡλικίας, ἐβιαζόμεθα γὰρ
 μετέλθωμεν κἀνὲν βιωτικὸν ἐπάγγελμα · καὶ
 οὕτω ἐμένομεν ἀκουσίως, ἄμοιροι τῶν πα-
 τρῶων ἐπισημῶν.

Ἀλλ' ἤδη ἀφοῦ ἐξωμαλίσθησαν αἱ σχολιαὶ
 τρίβοι τῆς ἀναγνώσεως, εἰς τὰ ἀλλη-
 λοδιδασκτικὰ σχολεῖα, ἀρχίσουν νὰ παραδί-
 δωνται αἱ σοιχειώδεις τῶν ἐπισημῶν γνωσεῖς,
 καὶ ὅχι ὀλίγον μέρος τῆς πατρῴας γλώ-
 σσης (ἐννοῶ ὅμως τὸν ἀλληλοδιδασκτικὸν δι-
 δάσκαλον παντοτε εἰδῆμονα τῆς ἀρχαίας
 γλώσσης, καὶ τῶν σοιχειωδῶν ἐπισημῶν, ἢ
 τοῦ

τοῦλάχισον τῆς Γεωμετρίας) καὶ ἀφοῦ οἱ
 νέοι μας προβιθασθῶσιν εἰς τὰ τοῦ ἀνωτέρου
 βαθμοῦ σχολεῖα, τί ἄλλο πλέον μένει νὰ δι-
 δαχθῶσιν ἐκεῖ, παρὰ ἑμοῦ μὲ τὴν τελειοποι-
 ῇσιν τῆς πατρῴας γλώσσης, καὶ τὴν ταυτό-
 χρονοντῶν ἐπιστημῶν διδασκαλίαν, οἶον, Ρη-
 τορικὴν, Ἀλγεβραν, σφαιρικὴν καὶ ἐπίπε-
 δον Τριγωνομετρίαν, Ἀστρονομίαν κ. τ. λ. καὶ
 ἐκ τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν ὅσαι μᾶς ἐπιτρέ-
 πονται νὰ διδασκώμεθα διὰ τῶν ἀπλουστέρων
 πειραμάτων; Ἰδοὺ λοιπὸν εἰς τὸ ἐξῆς, οἱ
 μὲν Ἕλληνες ἀναλαμβάνουσιν οὕτω τὰ τῶν
 προγόνων των φῶτα, χωρὶς νὰ μετέχωσιν εἰς
 τὸ ἐξῆς τῆς κατηγορίας ταύτης· καὶ οὔτε
 πλέον ξενιτεύονται ὑστερούμενοι, γονεῖς, φί-
 λους, συγγενεῖς κ. τ. λ. ἀλλὰ μάλιστα θέλουν
 καυχᾶσθαι ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ σπουδᾶσιν
 τὰς προγονικάς των ἐπιστήμας εἰς τὸ τῶν προ-
 γόνων των ἔδαφος· οὕτω δ' εὐκολυθέντων τῶν
 μέσων τούτων, τῆς τῶν ἐπιστημῶν σπουδῆς· ἔ-
 πεται καὶ ἡ ὀλικὴ τοῦ ἔθνους ἐκπαίδευσις νὰ
 γενῇ, ταχύτερα τε καὶ ευκολότερα.

Πρὲ

Πρέπει ὅμως νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι τὸ
πρῶτον αἴτιον τῆς τοσαύτης μας εὐτυχίας,
εἶναι ἡ ἄκρα καλοσύνη τοῦ Μεγαλειοτάτου
καὶ Κραταιοτάτου ἡμῶν Ανακτος, ὅς τις ὡς
καλὸς πατήρ, φροντίζων ὑπὲρ τῆς εὐτυχίας
καὶ τοῦ φωτισμοῦ, ὅχι μόνον τοῦ ἰδίου ἔ-
θνους, ἀλλὰ καὶ ὅλων τῶν πιζῶν αὐτοῦ ὑ-
πηκόων, ὑπερασπίζεται γενικῶς ὅλα τὰ κη-
τασθήματα τῆς παιδείας, βραβεύει τοὺς σπου-
δάζοντας νέους συχνάκις, μὲ βασιλικά βρα-
βεῖα, καὶ παράγει, ἐνὶ λόγῳ τὸν χρυσοῦν
αἰῶνα εἰς ὅλους τοὺς ὑπηκόους τοῦ κρά-
τους του.

Κατὰ χρέος λοιπὸν σήμερον, ὅλοι ἄς ὑ-
ψώσωμεν χεῖρας πρὸς οὐρανόν, καὶ μάλιστα
σεῖς οἱ μαθηταὶ τῆς σχολῆς ὑψώσαντες τὰς
δάφνας, καὶ εὐξάμενοι ὑπὲρ τῆς υἱείας καὶ
μακροημερεύσεως τῆς Α. Μ. ἃς εἶπομεν ὅλοι
“ Ζήτω ὁ Κραταϊύτατος ἡμῶν Αναξ . . .”

Επομένως, ἃς ἐπευχηθῶμεν καὶ τοῦ καλοῦ
πατρὸς τοὺς ὄντως ἀξίους ὑπουργοὺς καὶ κα-
λους ὑπαλλήλους· καὶ μάλιστα τὸν ἀγαθὸν

καὶ

καὶ ἐπιεικῇ προσάτην τῶν πιστῶν ὑπηκόων,
τὸν Εκλαμπρον Σερασκέρ Πασσᾶν, ὑπὲρ οὗ
καὶ αὐθις ὑψώσωμεν, χεῖρας εὐκτηρίους καὶ
εἴπωμεν “ Ζήτω ὁ τῶν ἀγαθῶν προσάτης . .

Περὶ δὲ τοῦ σοφτάτου ποιμένος τῆς ἐκ-
κλησίας, τοῦ Παναγιωτάτου, λέγω, καὶ οἰ-
κουμενικοῦ Πατριάρχου, τί εἴπω; Σιφία,
φρόνησις, καὶ φιλογένεια, χαρακτηρίζουσι
τὸ Σεβασμιώτατον αὐτοῦ ἄτομον. ὡς προσ-
φέρωμεν λοιπὸν ὑπὲρ αὐτοῦ τὰς πρὸς Θεὸν
εὐχὰς μας, ὑψοῦντες χεῖρας καὶ δάφνας,
καὶ λέγοντας. “ Ζήτω ὁ Σεβαστός τῆς ἀ-
γίας τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας ποιμήν . .

Τι λαμπρὰ δὲ ἡμᾶς ἐποχὴ Κύριοι! Καὶ
μάλιστα διὰ τὸν ὑρίζοντα τοῦτον. Κάλλιςτος
πατὴρ, καὶ προσάτης, ὁ Μεγαλειότατος
Αναξ. Σοφός καὶ ἐνθερμος ζηλωτὴς τῶν
φώτων, ὁ Παναγιώτατος καὶ Οἰκουμενικός
Πατριάρχης. Εφοροὶ πρόθυμοι εἰς τὸ κοι-
νὸν καλόν. καὶ μάλιστα ὁ κύριος Κωνσταν-
τῖνος Ἰωάννου, καὶ Σ: Ογουρλοῦς μεθυσμέ-
νοι σχεδὸν ἀπὸ ζῆλον, καὶ ἐνθουσιασμον
εἰς

εἰς τὸ , νὰ ἴδωσι τοὺς παῖδάς σας φωτισμέ-
 νους · ἀμαρτάνετε λοιπὸν εἰς τὸν Θεόν, ὅσοι
 τῶν πατέρων, ἀποσύρρετε αὐτοὺς ἄωρα
 ἀπὸ τὰ σχολεῖα, ἐνῶ ἐπετύχετε τοιαύ-
 την χρυσήν ἐποχὴν, εἰς τὴν ὁποίαν οἱ παῖ-
 δές σας ἤμποροῦν νὰ φωτισθῶσιν ἀνεξόδως·
 ἐνῶ ἄλλοτε μὲ ἀδράς δαπάνας, καὶ μὲ με-
 γάλας προσπάθεισιν δυσκόλως ἐκατορθοῦτο
 τοῦτο· εὐξάμενοι λοιπὸν ὑπὲρ αὐτῶν, ἃς πα-
 ρακαλέσωμεν τὸν σωτῆρα Ἰησοῦν, διὰ νὰ
 ἐμπνέῃ, εἰς μὲν τοὺς παῖδας προθυμίαν καὶ φι-
 λοτιμίαν, εἰς δὲ τοὺς ἐντιμοτάτους ἐφόρους
 νὰ χαρίζη ζωὴν πολυχρόνιον· Ἀμήν.

δδ

ὑπὸ Κ: Ροδέ.

1834. Ιαννουαρίου 30

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

007000023945

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

αὐτὸς ὁ αὐτὸς γραυὸς
δρῦς εἰς τὴν

1814
1818

— 583 —

